

Deltagarorienterade intervjumetoder

Terese Anving

Texten ingår i:

Marta Kolankiewicz (red.), Mia Liinason (red.)
och Maja Sager (red.)

Genusvetenskapliga forskningsmetoder

sid. 229-243

DOI: <https://doi.org/10.37852/oblu.260.c629>

Webbversionen av verket publiceras öppet tillgänglig under licens **CC BY-NC-ND 4.0**

Se fullständiga villkor: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.sv>

Enligt licensen får du kopiera och distribuera materialet. Du måste ge författarna ett korrekt erkännande och ange om bearbetningar är gjorda. Du får inte använda materialet för kommersiella ändamål. Om du remixar, transformerar, eller bygger vidare på materialet, får du inte distribuera det modifierade materialet.

© Nordic Academic Press och författarna 2024

ISBN 978-91-89361-81-2

e-ISBN 978-91-8104-112-5

Redaktörer: Marta Kolankiewicz, Mia Liinason och Maja Sager

Adress: Lunds universitet, Genusvetenskapliga institutionen, Box 117, 221 00 Lund

Deltagarorienterade intervjumetoder

Terese Anving

Den här gången ses jag och Cecilia på ett kafé inte långt ifrån hennes bostad. Jag bjuder på kaffe och vi börjar direkt att prata om hur hon haft det sedan sist. Det är lätt att prata och det känns som att vi genast kommer igång. Utifrån dagboken, som hon har skrivit mycket i, börjar hon att berätta hur hon har haft det och vad som har hänt. Det intressanta med att intervjua henne är att hon med utgångspunkt i dagboken börjar med att berätta något ”litet” och vardagligt, men det lilla betyder något mycket större.

Det korta utdraget ovan är från mina anteckningar efter att ha utfört en intervju för ett forskningsprojekt som handlar om hur människor tar hand om varandra mellan generationer. Det pekar på två saker som är av relevans för det här kapitlet. För det första hur relationen mellan mig som forskare och Cecilia som deltagare har betydelse för vilket material som blir till och hur det uppstår i mötet mellan oss två. Jag och Cecilia hade träffats för en intervju en gång tidigare och sedan hållit kontakten via e-post, så när vi sågs vid det här tillfället var vi inte helt främmande för varandra, utan vårt samtal kunde fortsätta från där vi avslutade det. För det andra säger min anteckning något om dagbokens betydelse för att möjliggöra för samtalet att veckla ut sig och för Cecilia att beskriva vardagens händelser, händelser som inte bara säger något om det specifika utan också kopplar till en bredare förståelse av omsorg och relationalitet.

Att forska är ett kollektivt projekt. Även om detta påstående idag inte är särskilt radikalt så var det länge så. Bilden av forskaren som sitter på sin kammare, går ut på fältet och hämtar in material för att sedan analysera det var länge förhärskande. En sådan syn på forskning bygger på en uppfattning av forskaren som en neutral person och på världen där ute som något som bara väntar på att fångas in, beskrivas och förklaras – det vill säga en idé om att forskaren är överordnad deltagarna i studien, en syn på forskning som feminister och andra kritiska forskare har utmanat (se t.ex. Haraway 1988; Collins 1990; Mills 1997). Med utgångspunkt i att forskning är ett kollektivt projekt följer också ett erkännande av att forskaren inte alltid har de rätta frågorna formulerade för sig på förhand utan att det kan krävas metoder som i högre grad tillåter deltagaren att vara delaktig i att formulera dem.

Föreliggande kapitel kommer att redogöra för ett antal deltagarorienterade kvalitativa metoder som både kompletterar och går bortom den traditionella intervjun: *go-alongs*, kartor, dagböcker. Innan jag går närmre in på dessa, exempel på hur de har använts och vad de kan bidra med, gör jag en kortare genomgång över feministiska perspektiv på frågan om att ”forska med”.

”Finns det feministiska metoder inom samhällsvetenskaplig forskning?” är rubriken på en artikel skriven av statsvetaren Mona Lena Krook (2006). Krook hävdar att de allra flesta genusvetare använder sig av samma metoder som andra samhällsforskare, men att det hos dem finns ett visst metodologiskt förhållningssätt till kunskapande.

Grunden för den feministiska kritiken har varit att vetenskapen inte är fristående från den samhälleliga maktordningen, utan att den tvärtom kan bidra till att upprätthålla den. I syfte att kritiskt granska varför samhället ser ut som det gör har feminister strävat efter att synliggöra mångfald, komplexitet och det som har ignorerats, samt de ideologiska mekanismer som lett till osynliggörande (DeVault 1999: 30). För att kunna göra detta aktualiseras frågor om vart forskaren vänder blicken, vilka frågor som ställs, vilka forskningsdeltagare som inkluderas, vad det är forskningen intresserar sig för och vems erfarenheter som står i fokus, men också vilka metoder som

används för att beskriva erfarenheter och sätta ord på dem. Sociologen Dorothy Smith (1987) menar att språket speglar dominerande gruppers intressen och erfarenheter, och finns det inte ett språk för att sätta ord på erfarenheter så finns det också en lucka i förståelsen av det sociala. För att möjliggöra att sätta ord på det förgivettagna, eller på de erfarenheter som saknar ett givet språk och givna begrepp, kan därför olika metoder vara mer eller mindre lämpade.

Sociologen Jennifer Mason menar att användningen av innovativa och mer deltagarorienterade metoder, samt en kombination av olika metoder, kan bidra till en mer mångfasetterad och komplex bild av det sociala. På samma gång som forskningsfrågan är styrande för valet av metod kan det finnas flera möjliga metoder och sätt att kombinera dem och metoder som fungerar olika väl givet deltagarens position (Mason 2006: 13–14). Intervjuar du barn behöver du kanske andra metoder än om du intervjuar vuxna och vill du veta mer om upplevelsen av att arbeta i någon annans hem så behöver du kanske andra metoder än om du är intresserad av hur arbetet i en viss organisation är utformat. Intervjuar du någon om hur det var att söka asyl är det troligen bättre att använda en metod som inte liknar den som används av myndigheter personen varit i kontakt med. Det handlar alltså inte om att lura någon till att prata om något, utan snarare att vara öppen för att metoder kan passa olika projekt och deltagare olika väl.

I det följande kommer jag att zooma in på ett antal metodologiska tillvägagångssätt som alla syftar till att bjuda in forskningsdeltagaren att ta en mer aktiv del i skapandet av materialet. Metoderna jag kommer att beskriva är alla kvalitativa tillvägagångssätt som kan användas ensamt eller i kombination med mer traditionella intervjumetoder (se t.ex. kapitel 13 om semistrukturerade intervjuer). Jag kommer att inleda varje avsnitt med att kort beskriva några centrala studier där metoden använts, därefter kommer jag, genom exempel från min egen forskning, att fokusera på det konkreta tillvägagångssättet.

Go-alongs

Go-alongs är en metod utvecklad av sociologen Margarethe Kusenbach (2003) i syfte att fördjupa förståelsen av vad det innebär att bo och leva i en viss miljö. I Kusenbachs tidiga studier var det urbana bostadsområden som stod i fokus, men i senare projekt har hon intresserat sig för vad det innebär att bo i mobila bostäder, i så kallade *trailer parks* (Kusenbach 2020), och hon har även skrivit om betydelsen av hem (Kusenbach & Paulsen 2013).

Go-alongs kan kortfattat beskrivas som en kombination av fältintervju och observationsstudie, men till skillnad från den senare är det en mer aktivt pågående intervju och till skillnad från en intervju är det en samtalsform där den som deltar i högre grad styr samtalet. Kusenbachs uttalade syfte var att utveckla en fenomenologisk etnografi som kunde komma närmre människors vardag, deras förståelse av den och hur den ter sig i en specifik kontext (Kusenbach 2003: 466). För Kusenbach står följaktligen den sociala omgivningen i fokus och för att fånga den och erfarenheten av att leva på en viss plats menar hon att det finns anledning att befinna sig i området under intervjun, något som också innebär ett erkännande av forskarens begränsade blick. I syfte att fånga de mer sensoriska aspekterna av platsen, det vill säga känslan av att vara på en viss plats vid en viss tidpunkt, krävs att forskaren och deltagaren är där tillsammans.

Kusenbachs tillvägagångssätt har inspirerat många och även om metoden inte har en explicit feministisk utgångspunkt har den kommit att användas av många feministiska och kritiska forskare. Sociologen och migrationsforskaren Helena Holgersson har använt den för att studera asylsökandes och utvisningsbaras situation i Göteborg (2011, 2014), men också för att studera gentrifieringsprocesser och de demokratiska och sociala aspekterna av stadsplanering (Holgersson 2017). Holgersson har i sina studier fokuserat de rumsliga aspekterna av att leva utan medborgarskap och genom *go-alongs* strävat efter att inte enbart fånga erfarenheter av nuet utan också erfarenheter av det som varit och detta utifrån platsens betydelse, då, nu och framåt. Tillvägagångssättet har även varit viktigt i studier av trans-, queera

och icke-binära ungdomars handlingar, rörelser och upplevelser av att röra sig i offentliga rum. För den amerikanske forskaren Sam Stiegler (2021: 366) har metoden inneburit att kunna fånga, inte bara berättelser om att bli trakasserad på gatan utan också en återkommande upplevelse av förbipasserandes blickar. Den sensoriska upplevelsen av plats har även varit viktig i Signe Bremers (2021) studie av transpersoners berättelser om stadsliv i vilken staden framträder som både en frigörande och en riskfylld plats att befinna sig på och röra sig i (se kapitel 11 i denna bok).

I mitt eget avhandlingsarbete (Anving 2012) studerade jag måltidsarbetet i familjer med yngre barn. Jag var intresserad av allt det arbete – synligt och mer osynligt – som krävs för att få en måltid på plats. I det här projektet gjorde jag mer traditionella semistrukturerade intervjuer, men också *go-alongs*. Syftet med dessa var, till skillnad från ovanstående studier, inte att fånga upplevelsen av platsen i sig, utan snarare de praktiker som skedde på själva platsen och hur dessa relaterade till en sammantaget större aktivitet, i mitt fall måltidsarbetet. Under mina *go-alongs* följde jag människor som handlade mat. Men vad kan en forskare lära sig av att följa med människor i mataffären? Mycket, skulle det visa sig. Alla personer jag intervjuat blev tillfrågade om att låta mig följa med dem på en inköpstur. Alla jag frågade sade inte ja, men de som gjorde det träffade jag i deras hem och följde sedan med dem till affären. Under inköpsturen berättade de vad de skulle handla, varför just dessa varor, vad de skulle laga, vad de inte skulle laga, vilka smaker som uppskattades hemma och inte, varför det var så och hur de tänkte om detta. Under vägens gång aktualiserades olika typer av frågor, frågor som jag vid en ”vanlig” intervju inte ställt och som den intervjuade kanske annars inte heller uppmärksammat mig på. I min studie innebar det att flera samtal kom att handla om varför viss mat väljs och inte annan, om att det är svårt att få ihop allas smaker, men också om matens plats i livet och arbetet med att få ihop en måltid. Jag skulle vilja hävda att med metodens hjälp kunde jag och deltagaren förflytta oss bortom den självklara och ibland mycket rationellt beskrivna vardagen, och istället framträdde berättelser om vardagens komplexitet och motsägelsefullhet.

Att använda kartor

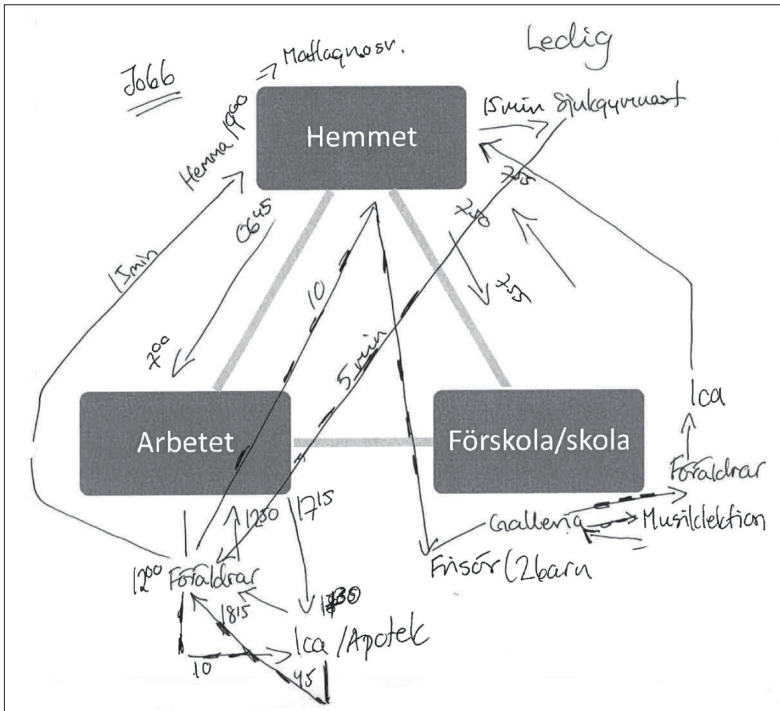
Kartor är en annan utforskande metod som kan komplettera traditionella intervjuer och bidra till att fånga rörelser, känslor och relationer. Sociologen och genusforskaren Jaqui Gabb har länge arbetat med innovativa metoder och har bland annat utvecklat känslokartor för att studera familjerelationer och intimitet (Gabb 2008; Gabb & Fink 2017). Liksom för Kusenbach är syftet för Gabb att skapa ett mer mångdimensionellt material som fångar fler aspekter av människors liv. I en av Gabbs studier gavs deltagarna en karta över hemmet samt ett antal klistermärken i form av smileys som var och en symboliserade en känsla, såsom glädje, likgiltighet, sorg, upprördhet, ilska och tillgivenhet. Deltagarna skulle sedan under ungefär en veckas tid placera ut dem på en karta över hemmet. Materialet som deltagarna skapade användes därefter som utgångspunkt för intervjusamtal om de scenarier och känslor som förknippades med hemmet. Gabb argumenterar för att den här typen av visuella metoder kan hjälpa människor att sätta ord på sina upplevelser, men också verka emancipatoriskt genom att bidra till att människor själva får syn på sin vardag och därmed bättre kan förstå varför de upplever den på ett visst sätt (Gabb & Singh 2015: 188). Kartor kan också utgöra en visualisering av materialet. Ett fall är den participatoriska studien *Migrant City* (2018) som sociologerna Les Back och Shamsir Sinha utförde tillsammans med migranter i Storbritannien. Här var kartor ett sätt varpå migranternas erfarenheter visualiserades och tydliggjordes – för dem själva, för forskarna och för läsaren.

Nedan kommer jag att presentera två olika former av ”kartmetoder”: rörelsekartor och koncentriska cirklar och jag kommer att ge exempel från mina egna studier.

Vardagens rörelser

I ett projekt om ensamstående mödrars erfarenheter av att kombinera arbete och omsorg i dagens Sverige (Alsarve et al. 2017; Anving 2017) använde vi i forskarteamet oss av olika former av kartor. Syftet

var att fånga hur ett alltmer flexibelt arbetsliv påverkade grupper av ensamstående mödrar: 1) de med medelklassyrken och ofta flexibla arbetstider, 2) de med arbetarklassyrken och ofta mycket liten möjlighet till att påverka sin arbetstid och som därtill många gånger arbetade ofrivillig deltid. För att fånga hur de intervjuade fick ihop sin vardag använde vi en form av rörelsekarta. Här fanns tre punkter utsatta: hemmet, skola/förskola och arbete. Under intervjun ombads den intervjuade att beskriva sina rörelser mellan dessa platser, men också gärna fylla på med andra centrala platser som de rörde sig mellan. Under tiden kartan fylldes i uppmanades intervjupersonen att berätta om sin dag, hur förflyttningarna under dagen såg ut och upplevdes. I analysen av materialet var det inte kartan i sig som analyserades, snarare var kartan ett stöd för att beskriva dagen och analyserades på så vis utifrån dessa beskrivningar.

Figur 14.1. Stinas karta.

Kartan i figur 14.1 är skapad av Stina. Stina hade vid tillfället varit ensamstående i fem år med tre barn som hon hade ensam vårdnad om. Hon bodde på en mindre ort utanför en mellanstor stad. Barnens skola låg på orten, men behövde de ta sig till staden var bil att föredra eftersom bussen sällan gick. De två äldsta barnen var så pass gamla att de inte längre behövde följas till och från skolan, men det yngsta barnet behövde fortfarande sällskap. Stinas föräldrar bodde också i närheten; de var båda gamla och sjuka och behövde en hel del hjälp. Stinas syskon bodde på avstånd, vilket innebar att det var Stina som hjälpte föräldrarna med vardagsbestyr, men även med deras medicinering. Hon arbetade som undersköterska inom hemtjänsten och i hennes arbete ingick att ta sig mellan brukare under dagen. Arbetsplatsen hade nyligen övergått till delade turer, något som innebar att Stina flera gånger i månaden arbetade först på morgonen, hade ledigt ett par timmar och därefter arbetade igen på eftermiddagen och kvällen. Stina ville gärna arbeta heltid, men eftersom kommunen önskade spara pengar var hon fast i deltidsarbete. Ibland kunde hon hoppa in och ta extra pass, men inte varje månad. När Stina ombads fylla i rörelsekartan var den efter en stund helt full. Hon ritade in hur hon under dagen lämnade barn, åkte till jobbet, från jobbet till affären, till sina föräldrar där hon lämnade mat, tillbaka till jobbet, till skolan, hem från skolan, till barnens aktiviteter och hem, till sina föräldrar igen, tillbaka till jobbet och så vidare. Kartan räckte helt enkelt inte till. Stinas dag var full av rörelser; mycket koordinationsförmåga krävdes för att hon skulle kunna synka alla dessa resor och därmed tillgodose allas behov av hjälp, stöd, omsorg och tillsyn. Den trötthet som Stina beskrev materialiserades på så sätt i kartan; stressen var omöjlig att bortse från. Samtidigt gav kartan Stina insikten vilken hektisk vardag hon hade och hur mångas behov hon ständigt tillfredsställde.

Koncentriska cirklar

I flera av de projekt jag arbetat i har jag använt mig av det som brukar kallas koncentriska cirklar (Mason & Tipper 2008; Smart et al. 2001). Denna metod har framför allt kommit till gagn i studier av familj och nära relationer för att fånga omsorg och relationalitet: på vilket sätt olika relationer är betydelsefulla eller inte samt hur de förändras över tid. Deltagaren får i uppgift att fylla i en karta som består av en mindre cirkel och därefter större cirklar runt denna. I den innersta cirkeln placerar intervjupersonen sig själv och får därefter berätta om vem som är där i vardagen, vem som tar hand om en, vilka personer som är viktiga (beroende på vad som står i fokus för intervjun). Dessa personer placeras sedan in i kartan, de som är nära eller särskilt viktiga placeras nära en själv, de som är mindre nära placeras längre ut. Därefter ombeds deltagaren berätta om personerna som placerats ut, vad de betyder för en och på vilket sätt de är viktiga. I projektet med ensamstående mödrar beskrevs om de var praktiskt eller emotionellt stöd eller kanske både och. När intervjupersonen berättade om vilka de ritat in angav de också ofta vilka de inte ritat in och varför, personer som kanske funnits där tidigare men som idag inte var lika viktiga längre, eller som de önskat att de kunnat skriva in men inte kände att de kunde. På så sätt var de koncentriska cirkelarna en utgångspunkt för intervjusamtalet och för den deltagande att reflektera över olika relationer. I vissa fall skrevs en mängd personer in, i andra få, men oavsett vilket gav kartan upphov till berättelser om omsorg, relationalitet, närhet, distans, beroende och oberoende. Många gånger när jag har använt mig av koncentriska cirklar har också relationer som intervjun inte primärt fokuserat framträtt som viktiga för personen som intervjuats; hade jag då inte haft kartan där som en utgångspunkt för samtalet hade jag med stor sannolikhet inte kunnat uppmärksamma dessa.

Dagboksintervjuer

Även dagböcker och dagboksintervjuer kan vara ett sätt att komma närmre det ofta förgivettagna. Dagboksskrivande som metod har bland annat använts i studier av maktrelationer på arbetsplatser (Plowman 2010), för att studera lesbiska kvinnors erfarenheter av heterosexism i vardagen (Kenten 2010) och för att studera omsorg i vardagen (Eldén & Anving 2019; Eldén, Anving & Alenius Wallin 2021). Metoden kan bidra med biografiska insikter (Stanley 2016), vara ett sätt att beskriva känslor (Alaszewski 2006) eller verka som ett komplement till intervjuer (Zimmerman & Wieder 1977). Don H. Zimmerman och D. Lawrence Wieder har utvecklat en dagboksintervju där det inte är dagboken i sig som står i fokus utan samtalet som den bjuder in till. Här träffas forskaren med deltagaren för att prata om vad som skrivits i dagboken. Genom att utgå från vad som står där möjliggörs för deltagaren att förklara en viss händelse mer ingående, berätta om något den tyckte det var svårt att skriva om men gärna vill prata mer om, samt för att göra jämförelser med händelser som skett före eller efter dagboksskrivandet. För Zimmerman och Wieder är dagboken, liksom metoderna som redan nämnts, en utgångspunkt för intervjuer som i högre grad styrs av deltagaren samtidigt som den kan ge forskaren insikt i erfarenheter över tid och ofta bidra med detaljerade beskrivningar av specifika skeenden.

I ett projekt om barnvaks- och au pair-marknaden i Sverige använde jag och min kollega Sara Eldén oss av dagböcker för att bättre förstå och fånga det arbete som utfördes (Eldén & Anving 2019). Till att börja med intervjuade vi barnvakterna och au pairerna. Intervjun fokuserade på teman såsom vägen till anställning, att arbeta i någon annans hem, hur de upplevde att vara anställd och på samma gång förväntas vara ”en i familjen”, om att balansera föräldrarnas förväntningar och barnens önskemål och hur det är att lämna en familj. Efter varje intervju tillfrågades deltagarna om de var intresserade av att föra dagbok under ungefär en veckas tid och därefter träffas för ytterligare en intervju. De som sade ja fick en dagbok med ett antal frågor att utgå ifrån med huvudsyftet att reflektera över arbetet och

arbetsuppgifterna, men också över relationen till barn och föräldrar. Den andra intervjun utgick från vad som tagits upp i dagböckerna: de visade vad de skrivit och forskaren ställde frågor och följdfrågor.

Ett exempel på vad dagboksskrivandet och den efterföljande intervjun bidrog med analytiskt tas från intervjun med Andrea. Vid det första intervjutillfället hade Andrea relativt nyligen påbörjat jobbet som barnvakt i en familj med flera barn. Hon beskrev inlevelsefullt barnen och föräldrarna, men också arbetet som hon inte tyckte var särskilt krångligt eller svårt, tvärtom beskrev hon det som enkelt. Hon hämtade barn, tog dem till deras aktiviteter, ordnade mellanmål, lagade mat, lekte med barnen och tittade ibland på tv en stund tillsammans med dem innan föräldrarna kom hem. När jag och Andrea träffades ett par veckor senare var bilden delvis en annan. Andrea började intervjun med att säga att de senaste veckorna varit händelserika. Därefter tog hon, med dagboken som utgångspunkt, mig igenom sina arbetsdagar. I sin dagbok skrev hon:

Idag jobbade jag mellan 15.30 och 19.30, vilket innebär en timma övertid. Jag hämtade barnen och vi åt ett snabbt mellanmål hemma innan vi gick till den äldre sonens basketträning. Jag var ganska nervös för jag visste inte om jag skulle hitta dit men det gick okej. Barnen var glada i början men sen blev den yngsta riktigt trött, och när vi åkte och hämtade den äldsta igen och jag väckte henne blev hon riktigt upprörd. Jag tror inte att jag någonsin har känt mig så hemsk som när jag bar ut det skrikande barnet till bilen. [...] Dagen var riktigt jobbig. Jag var helt utslagen när jag kom hem och jag var så lättad när deras mamma kom hem och jag kunde cykla tillbaka hem. Jag vet inte om det var något som gjorde mig glad idag, det var den värsta dagen på jobbet hittills. Jag antar att jag kommer att lära mig om de smås humörsvängningar och sedan inte må lika dåligt nästa gång det händer.

Utifrån dagboken och vad Andrea berättade under intervjun framträdde den till synes enkla arbetsuppgiften – att hämta och lämna barn på träning – som inte alls särskilt enkel. Under intervjun, när Andrea tog mig genom arbetsdagen och allt som hänt, berättade hon om hur

hon känt sig när hon lämnade barnen och det yngsta barnet skrek. Den bestående känslan hos Andrea var att hon inte klarat av att utföra sitt jobb så bra som hon hade velat. Den enkla uppgiften framträdde som fylld av flera svåra situationer (praktiska och känslomässiga) som Andrea måste hantera. Hon måste tajma in mellanmål och skjutsningar av barnen, hålla barnen glada, bestämma om det bästa vore att låta den lilla sova eller väcka henne, hantera hennes raserianfall och så vidare. Att lösa och hantera detta på ett bra sätt, det vill säga på ett som ansågs bra av föräldrarna och som fungerade för henne själv och för barnen, var hennes jobb och den här gången kände hon att hon misslyckats. Genom dagboken och intervjun synliggjordes arbetets komplexitet, något som hon till en början inte reflekterat över, men som tack vare denna mer praktiktäna metod blev möjligt att sätta ord på. På så sätt framträdde arbetets ofta otydliga karaktär, där gränserna för när det började och slutade sällan var helt klara, också hur arbetet kunde beskrivas som fritt och enkelt men i själva verket var mycket mer komplicerat.

Att tänka på

Är dessa metoder helt okomplicerade och alltid enkla att använda sig av? Svaret är nej. Om du som student är intresserad av att arbeta med den här typen av metoder finns det några saker du bör tänka på. På samma gång som syftet är att skapa en mer deltagarorienterad intervjusituation är det viktigt att reflektera över dess begränsningar. Som sagt passar inte alla intervjumetoder alla, metoder fungerar olika väl för olika personer i skilda positioner. Alla vill inte göra en *go-along*, fylla i en karta eller föra dagbok, och detta måste respekteras. Liksom i ”vanliga” intervjuer är det viktigt att den som blir intervjuad känner att hen har förtroende för dig som intervjuar, särskilt då du i vissa fall också är intresserad av känslomässiga upplevelser av en viss praktik. Här är det viktigt att komma ihåg att avsätta gott om tid för intervjun, för dig såväl som för den intervjuade. Det är också viktigt att du som intervjuare är uppmärksam på om en person vill avsluta, det vill säga att samtycke inhämtas kontinuerligt. Fundera

också noga över hur du introducerar metoderna. Det kan exempelvis vara obehagligt att ”rangordna” närstående i en koncentrisk cirkel, därför är det bra att redan från början klargöra syftet med metoden och vara tydlig med att den är en utgångspunkt för samtal och att du som intervjuare är medveten om att vissa dagar och vid vissa tillfällen kanske man känner sig närmre en viss person än andra. Utgångspunkten för metoderna är att de ger deltagaren en mer aktiv del i utformandet av intervjun, samtidigt är det oundvikligen du som intervjuare som sätter ramarna och ser till så att intervjun håller sig inom dessa.

Sammanfattning

I alla studier är det en liten skärva av allt som händer och pågår som du som forskare faktiskt lyckas fånga. Du kommer också att missa mycket. I syfte att fånga mer av det som annars riskerar att förbises kan mer deltagarorienterade metoder vara möjliga tillvägagångssätt. Med dessa kan deltagare också komma fram som komplexa individer med motstridiga berättelser. Ingen av oss har endast *en* ståndpunkt om eller *en* upplevelse av något. Med den här texten hoppas jag att du som läsare känner inspiration till att tänka bortom den ”vanliga” intervjun, inte för sakens skull utan utifrån ett genuint intresse av att möjliggöra för människor i olika positioner att komma till tals och sätta ord på sina erfarenheter och sin vardag. För dig som forskar innebär dessa metoder att du kommer att få en mer mångfasetterad bild av det sociala. Det finns mycket att vinna och lära av ett sådant tillvägagångssätt.

Referenser

- Alaszewski, A. (2006). Diaries as a source of suffering narratives: A critical commentary. *Health, risk & society*, 8(1): 43–58.
- Alsarve, J., Lundqvist, Å. & Roman, C. (2017). *Ensamma mammor: Dilemman, resurser, strategier*. Malmö: Gleerups.
- Anving, T. (2012). *Måltidens paradoxer: Om klass och kön i vardagens familjepraktiker*. Lund: Lunds universitet.

- Anving, T. (2017). Struggling to Make Ends Meet: Lone Mothers and Intergenerational Support in Sweden. *Studies in the Maternal*, 9(1): 1–23.
- Back, L. & Sinha, S. (2018). *Migrant City*. London: Routledge.
- Bremer Gagnesjö, S. (2021). Kollektivtrafikens könstyranni. I Rönblom, M. et al. (red.), *(O)tryggt? Makt, plats och motstånd*. Stockholm: Premiss förlag.
- Collins, P.H. (1990). *Black Feminist Thought: Knowledge, Consciousness, and the Politics of Empowerment*. Boston: Unwin Hyman.
- DeVault, M.L. (1999). *Liberating Method: Feminism and Social Research*. Philadelphia: Temple University Press.
- Eldén, S. & Anving, T. (2019). *Nanny Families: Practices of Care by Nannies, Au Pairs, Parents and Children in Sweden*. Bristol: Bristol University Press.
- Eldén, S., Anving, T. & Alenius Wallin L. (2021). Intergenerational Care in Corona Times: Practices of Care in Swedish Families During the Pandemic. *Journal of Family Research*, 34(1): 538–562.
- Gabb, J. (2008). *Researching Intimacy in Families*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Gabb, J. & Singh, R. (2015). The Uses of Emotion Maps in Research and Clinical Practice with Families and Couples: Methodological Innovation and Critical Inquiry. *Family Process*, 54(1): 185–197.
- Gabb, J. & Fink, J. (2017). *Couple Relationships in the 21st century: Research, Policy, Practice*. London: Palgrave Macmillan.
- Haraway, D. (1988). Situated Knowledges: The Science Question in Feminism and the Privilege of Partial Perspective. *Feminist Studies*, 14(3): 575–599.
- Holgersson, H. (2011). En platskänslig sociologi: Go-alongs och mentala kartor. I Fangen, K. & Sellerberg, A.-M. (red.), *Många möjliga metoder*. Lund: Studentlitteratur, s. 217–236.
- Holgersson, H. (2014). Challenging the Hegemonic Gaze on Foot: Walk-Alongs as a Useful Method in Gentrification Research. I Shortell, T. & Brown, E. (red.), *Walking the European City: Quotidian Mobility and Urban Ethnography*. Farnham: Ashgate, s. 207–224.
- Holgersson, H. (2017). Keep Walking: Notes on How to Research Urban Pasts and Futures. I Bates, C. & Rhys-Taylor, A. (red.), *Walking through Social Research*. Abingdon: Routledge, s. 71–85.
- Kenten, C. (2010). Narrating Oneself: Reflections on the Use of Solicited Diaries with Diary Interviews. *Forum Qualitative Sozialforschung/Forum: Qualitative Social Research*, 11(2).
- Krook, M.L. (2006). Finns det feministiska metoder inom samhällsvetenskaplig forskning?. *Tidskrift för genusvetenskap*, 27(2–3): 77–89.
- Kusenbach, M. (2003). Street Phenomenology: The Go-Along as Ethnographic Research Tool. *Ethnography*, 4(3): 455–485.
- Kusenbach, M. (2020). "Trailer Trash" Stigma and Belonging in Florida Mobile Home Parks. *Social Inclusion*, 8(1): 66–75.
- Kusenbach, M. & Paulsen, K. (red.) (2013). *Home: International Perspectives on Culture, Identity, and Belonging*. Frankfurt a.M.: Peter Lang Academic Publishing.
- Mason, J. (2006). Mixing Methods in a Qualitatively Driven Way. *Qualitative Research*, 6(1): 9–25.
- Mason, J. & Tipper, B. (2008). Being Related: How Children Define and Create Kinship. *Childhood*, 15(4): 441–460.

- Mills, C.W. (1997). *Den sociologiska visionen*. 2 uppl. Lund: Arkiv.
- Plowman, P.J. (2010). The Diary Project: Revealing the Gendered Organisation. *Qualitative Research in Organizations and Management: An International Journal*, 5(1): 28–46.
- Smart, C., Neale, B. & Wade, A. (2001). *The Changing Experience of Childhood: Families and Divorce*. Cambridge: Polity Press.
- Smith, D.E. (1987). *The Everyday World as Problematic: A Feminist Sociology*. Boston: Northeastern University Press.
- Stanley, L. (red.) (2016). *Documents of Life Revisited: Narrative and Biographical Methodology for a 21st Century Critical Humanism*. Farnham: Ashgate.
- Stiegler, S. (2021). On doing go-along interviews: Toward sensuous analyses of everyday experiences. *Qualitative Inquiry*, 27(3–4): 364–373.
- Zimmerman, D.H. & Wieder, D.L. (1977). The Diary: Diary-Interview Method. *Urban Life*, 5(4): 479–498.